

človečnost

Med policaji v filmu prevladujeta dva tipa, "pošteni" in "pokvarjeni", v obeh kategorijah je veliko nasilnih, le da v prvem primeru "pravnični nameni" upravičujejo umazana sredstva in prijeme. Vseeno pa so to bolj ali manj stereotipni policaji, ki dominirajo v prav tako bolj ali manj žanrskih filmih. Pharaon de Winter, policaj v *Človečnosti* Bruna Dumonta, je povsem drugačen. Naravnost osupljivo drugačen, še več, enkrat in dobesedno izjemen. Ko na njivi odkrije truplo posiljene deklice z razmesarjeno vagino, je čisto šokiran. Vendar drugače kot gledalec, ki ga ta natančna slika trupla, po katerem lezejo mravlje, zadene "samo" v oči. Pharaona ta podoba prizadene tako hudo, da kar blodi po polju, se vrže na zemljo in celo na policijski postaji ne zmore povedati nič drugega kot to, "kako je to grozno". Skratka, Pharaon de Winter je vse prej kot navaden policaj, ki bi se do tega sicer gnusnega zločina vedel rutinsko – ne, ne obnaša se niti tako, kot bi se navaden človek, ki bi se verjetno zgražal in morda še pomodroval, kako pošastne svinje so ljudje. Pharaon je videti kot absolutno in totalno prizadet s tem zločinom, tako rekoč še huje, kot če bi bila žrtev njegova hči – obležal je na tleh, kot da bi bil žrtev on sam in kot da bi s tem zločinom padel "sam človek".

Seveda ne ostane le pri tej izjemni in absolutni prizadetosti zaradi zločina, kajti Pharaonova empatija je brezmejna: ko aretirajo alžirskega kriminalca, ga ovohava, namesto da bi ga zaslišal – kot da bi z vonjem hotel posrkati vase njegovo "drugačnost"; ko v hlevu zagleda svinjo, ki jo sesajo njeni mladiči, se brž sočutno uleže k njej; in ko nazadnje aretirajo posiljevalca in morilca, je tako ganjen, da ga ves objokan poljubi. Skratka, Pharaon je na eni strani povsem konkretno in realno bitje, policaj, ki včasih deluje imbecilno (vendar zna ravnati tudi povsem normalno, npr. ob stavki), na drugi strani in obenem pa je tako rekoč filozofska entiteta ali vsaj utelešenje "absolutnega sočutja" tako z

najnedolžnejšo žrtvijo kot z najgnusnejšim zločincem. Takšno sočutje je zunaj okvirov krščanskega pojma, kakor tudi presega "normalno" človeško reagiranje: prej kot človeško bi bilo torej "nadčloveško", vendar ne toliko v nietzschejanskem smislu, kot v tem, da je izraz popolne in nemočne, nekje na norost meječe zgroženosti nad človeškim.

Pravzaprav nad "vsem" človeškim, kolikor ga je pač videti v filmu, ki nam s svojim počasnim ritmom in dolgimi, kontemplativnimi kadri daje hkrati prepričljiv občutek, da je tam, kjer mislimo, da se nič ne dogaja (vsaj ne v dramatičnem ali akcijskem smislu), prav nič tisto, kar se dogaja. Če že ne "ontološki nič", pa vsaj nič kot nemožnost socialnega dogodka (spodletelost stavke), nič kot votlost banalnosti ali kot "življenje-ki-teče-kar-naprej" (ne glede na gnusen zločin), nič kot otopelost, nezadovoljnost, bejavost, in nenazadnje nič kot seksualnost, kolikor je ta videti kot nekakšno "mašilo praznine" (za Pharaonovo sosedo) in prek posiljevalca in zločinca dobesedno seže v smrt. Film s svojimi "mrtvimi trenutki" resda včasih deluje skoraj moreče, toda to je tudi najzanesljivejši način čutne nazornosti "absolutnega sočutja" in "gladke praznine". •

Top 2000

Človečnost (L'humanité, Bruno Dumont)

In še trije:

O Robertu pa nič (Rien sur Robert, Pascal Bonitzer)

Zbogom, ljubi dom (Adieu, plancher des vaches!, Otar Iosseliani)

Prebujena vest (The Insider, Michael Mann)